

Akademia Inżynierska w Polsce jako kontynuatorka tradycji przedwojennej Akademii Nauk Technicznych

Prof. dr hab. inż. Jerzy Barglik
Dr hab. inż. Dariusz Świsulski prof. Politechniki
Gdańskiej

Gdańsk 22 października 2022 r.
III Kongres Towarzystw Naukowych w Polsce

SPIS TREŚCI

1. Początki działalności polskich stowarzyszeń technicznych
2. Powołanie Akademii Nauk Technicznych (ANT) i jej działalność do 1939 roku
3. Ustawa o utworzeniu Polskiej Akademii Nauk Technicznych
4. Działalność PANT po II wojnie światowej
5. Cele i zadania Akademii Inżynierskiej w Polsce
6. Podsumowanie

Politechnika
Śląska

POCZĄTKI DZIAŁALNOŚCI POLSKICH STOWARZYSZEŃ TECHNICZNYCH

Gdańsk 22 października 2022 r.
III Kongres Towarzystw Naukowych w Polsce

Politechnika
Śląska

TOWARZYSTWO POLITECHNICZNE POLSKIE Paryż

Pierwsze organizacje techniczne zrzeszające polskich techników zaczęto zakładać już w XIX wieku.

Za pierwsze polskie stowarzyszenie techniczne uważa się
Towarzystwo Politechniczne Polskie w Paryżu.

Data założenia Towarzystwa przez generała Józefa Bema
15 marca 1835 roku

Działo przez dwa lata.

Głównym zadaniem Towarzystwa była pomoc emigrantom przybyłym do Francji po upadku powstania listopadowego, starającym się o pracę w przemyśle francuskim oraz podejmującym studia na francuskich uczelniach technicznych, a także dostarczanie do Polski literaturę naukową.

Politechnika
Śląska

TOWARZYSTWO POLITECHNICZNE POLSKIE Lwów

W 1876 roku we Lwowie grupa 22 inżynierów powołała
Towarzystwo Ukończonych Techników.

Towarzystwo to związane było z Akademią Techniczną we Lwowie, a po przekształceniu uczelni w 1877 roku w Szkołę Politechniczną, zmieniło nazwę na **Towarzystwo Politechniczne we Lwowie.**

W 1913 roku członkowie narodowości ukraińskiej założyli
własną organizację,
a Towarzystwo Politechniczne we Lwowie
zmieniło nazwę na
Polskie Towarzystwo Politechniczne we Lwowie.

DZIAŁALNOŚĆ PPT LWÓW

Struktura organizacyjna:

Początkowo dwie sekcje: Mechaniczna, Elektromechaniczna

Potem cztery koła: Mechaników, Naukowej Organizacji Pracy, Architektów, Elektrotechników.

Od lat trzydziestych dziewięć sekcji. Zajmowały się one wygłaszaniem odczytów, publikowaniem rozpraw, przygotowywaniem petycji, ogłaszaniem konkursów o treści technicznej, zakładaniem bibliotek, wydawaniem czasopism, urządzaniem wystaw i wycieczek, terminologią techniczną.

Politechnika
Śląska

ZWIĄZEK POLSKICH ZRZESZEŃ TECHNICZNYCH

Towarzystwo należało do powstałej w 1922 roku z jego inicjatywy **Stalej Delegacji Polskich Zrzeszeń Technicznych**, w 1924 roku przekształconej w **Związek Polskich Zrzeszeń Technicznych**.

Funkcjonowanie stowarzyszenia zostało przerwane w 1939 roku.

Warszawskie Towarzystwo Naukowe

Towarzystwa Naukowe działające na terytorium kraju

ODDZIAŁ WARSZAWSKI DELEGACJE

Oddział Warszawski Towarzystwa Popierania Rosyjskiego Przemysłu i Handlu powstał w roku 1884 i składał się z 8 sekcji, wśród których jedną z najaktywniejszych była **Sekcja VII Górniczo-Hutnicza**.

Sekcja ta, założona w czerwcu 1896 roku (czynna do 1913r), podzielona była na dwie tzw. delegacje: -

Delegację Okręgu Zachodniego z siedzibą Zarządu w Dąbrowie Górniczej

Delegację Okręgu Wschodniego z siedzibą w Bzinie (dziś dzielnica Skarżyska-Kamiennej).

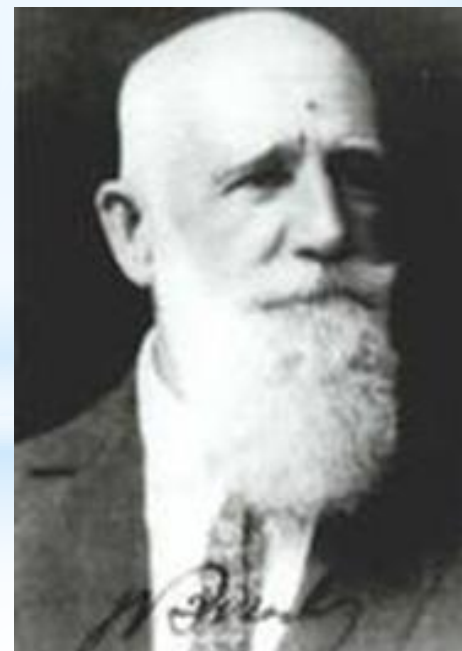
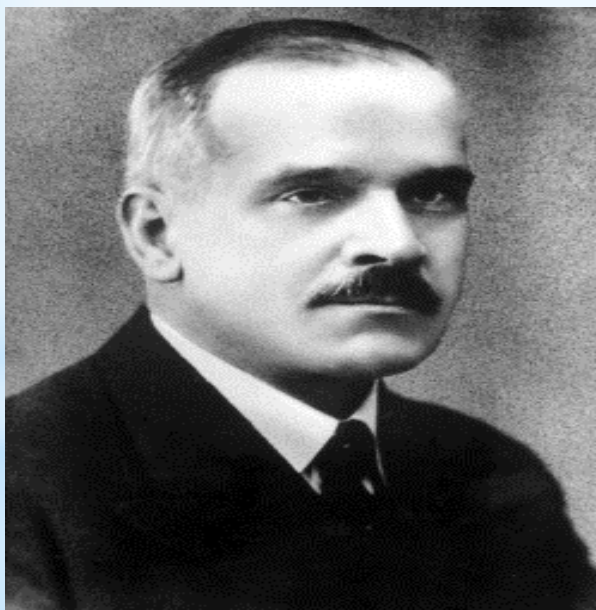

Politechnika
Śląska

KOŁO ELEKTROTECHNIKÓW W SOSNOWCU

Od 1911 roku działało Koło Elektrotechników przy Delegacji Dąbrowskiej Sekcji Górniczo- Hutniczej Warszawskiego Oddziału Towarzystwa Popierania Rosyjskiego Przemysłu i Handlu.

Gdańsk 22 października 2022 r.
III Kongres Towarzystw Naukowych w Polsce

STOWARZYSZENIE TECHNIKÓW SOSNOWIEC

24 czerwca 1913 roku na walnym zebraniu techników (150 osób) postanowiono połączyć trzy organizacje:

Sekcję Górniczo - Hutniczą,

Koło Elektrotechników i

Związek Techników

i powołać **Stowarzyszenie Techników w Sosnowcu**.

W maju 1914 roku po zatwierdzeniu statutu Stowarzyszenie Techników rozpoczęło działalność. Na prezesa powołano inż. Stanisława Skarbińskiego, do Zarządu wybrano trzech inżynierów elektryków: Ignacego Bereszkę, Jana Obrąpalskiego i Leona Rudowskiego. Przy nowoutworzonym Stowarzyszeniu Techników ukonstytuowało się formalnie **Koło Elektrotechników** liczące 42 członków.

Politechnika
Śląska

POWOŁANIE AKADEMII NAUK TECHNICZNYCH

Gdańsk 22 października 2022 r.
III Kongres Towarzystw Naukowych w Polsce

Politechnika
Śląska

INICJATYWA POWOŁANIA AKADEMII NAUK TECHNICZNYCH

Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości odczuwano
brak

ogólnopolskiego towarzystwa naukowego o charakterze
akademii reprezentującego nauki techniczne.

W 1920 roku z inicjatywy naukowców związanych
ze środowiskiem politechnicznym powołano w Warszawie
Akademię Nauk Technicznych, której celem był rozwój
nauk technicznych i matematyczno-fizycznych.

GRUPA ZAŁOŻYCIELSKA

Pierwszych 12 członków Akademii Nauk Technicznych zostało wybranych **przez profesów Politechniki Warszawskiej spośród profesorów Politechniki Lwowskiej**: (Tadeusz Godlewski, Edwin Hauswald, Maksymilian Tytus Huber, Ignacy Mościcki, Stefan Niementowski, Maksymilian Thullie)

oraz **przez profesów Politechniki Lwowskiej spośród profesorów Politechniki Warszawskiej**:

Józef Dziekoński, Henryk Mierzejewski, Aleksander Wasiutyński, Czesław Witoszyński, Jan Zawidzki, Konstanty Żórawski).

POSIEDZENIE ORGANIZACYJNE

Na posiedzeniu organizacyjnym 26 listopada 1920 roku w Warszawie wybrali oni kolejnych 12 członków założycieli:

Witold Broniewski, Wiesław Chrzanowski,
Henryk Czopowski, Stefan Drzewiecki,
Feliks Kucharzewski, Józef Mikułowski-Pomorski,
Gabriel Narutowicz, Aleksander Rothert,
Karol Skibiński, Wiktor Syniewski,
Edmund Załęski, Kazimierz Żórawski.

PIERWSZY PREZES

W dniach 27 i 28 listopada 1920 roku
Akademia ukonstytuowała się,
wybierając na prezesa
Gabriela Narutowicza.
Wiceprezesem został Maksymilian Thullie.
Sekretarzem generalnym wybrano
Jana Zawidzkiego.

STRUKTURA ORGANIZACYJNA

Powołano cztery wydziały:

Nauk matematyczno-fizycznych (przewodniczący Stefan Niementowski, sekretarz Henryk Czopowski),

Nauk inżynierskich (przewodniczący Karol Skibiński, sekretarz Aleksander Wasiutyński), Wydział

Nauk mechanicznych (przewodniczący Wiesław Chrzanowski, sekretarz Aleksander Rothert),

Nauk technologicznych (przewodniczący Ignacy Mościcki, sekretarz Henryk Mierzejewski).

KOMISJA SŁOWNICTWA

Kolejne Walne Zgromadzenie odbyło się dopiero 21 marca 1923 roku. Po śmierci prof. Narutowicza na funkcję prezesa wybrano Maksymiliana Thulliego, wiceprezesem został Henryk Czopowski, a sekretarzem generalnym Czesław Witoszyński.

Na Walnym Zgromadzeniu 27 września 1923 roku uzupełniono skład Akademii przez wybór 24 członków czynnych oraz 13 członków korespondentów. W celu opracowania terminologii technicznej powołano **Komisję Słownictwa**, a w celu zintensyfikowania pracy naukowo-technicznej we Lwowie powołano **Komisję Lwowską**.

SIEDZIBA

W 1931 roku Akademia Nauk Technicznych otrzymała lokal w Pałacu Staszica na parterze, na lewo od głównego wejścia, przenosząc się na nowe miejsce z Politechniki Warszawskiej. Od kolejnego roku była finansowana z budżetu państwa.

CZŁONKOWIE

Zgodnie ze Statutem zatwierdzonym 9 października 1920 roku

przez

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

oraz Ministerstwo Przemysłu i Handlu

Akademia Nauk Technicznych

składała się z:

członków czynnych,

członków korespondentów,

członków honorowych.

CZŁONKOWIE

Członkami czynnymi i członkami korespondentami mogli zostać osoby znane z prac badawczych w dziedzinie nauk technicznych oraz matematyczno-fizycznych lub ze stosowanej wiedzy technicznej w praktyce.

Członkami czynnymi mogły być osoby narodowości polskiej, członkami korespondentami osoby narodowości polskiej i cudzoziemcy.

W każdym wydziale liczba członków czynnych wynosiła co najmniej 6, ale nie więcej niż 20,

liczba członków korespondentów co najmniej 6, ale nie więcej niż 40.

W 1932 roku Akademia Nauk Technicznych liczyła 36 członków czynnych i 11 członków korespondentów, a 1937 roku 52 członków czynnych, 26 członków korespondentów krajowych, 32 członków korespondentów zagranicznych

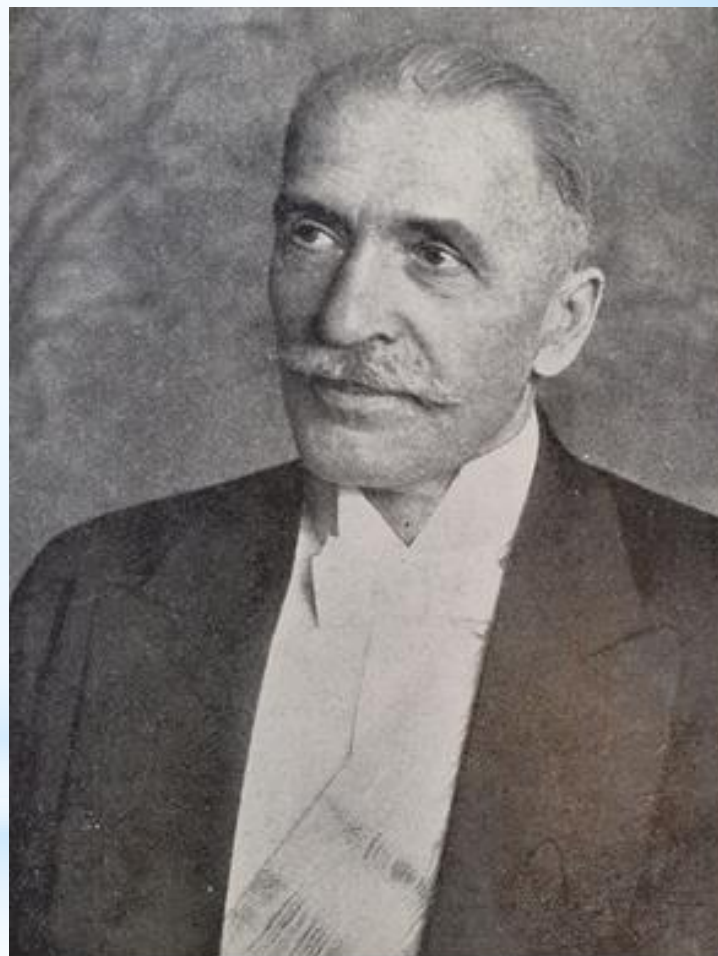

CZŁONEK HONOROWY

Członkami honorowymi
mogli zostać Polacy
i cudzoziemcy, którzy wnieśli
wybitne zasługi
do nauki lub techniki.

Liczba członków honorowych
w każdym wydziale nie mogła
przekraczać 4.

W 1937 ANT roku miała
jednego członka honorowego.

Politechnika
Śląska

POLSKA AKADEMIA NAUK TECHNICZNYCH

Gdańsk 22 października 2022 r.
III Kongres Towarzystw Naukowych w Polsce

USTAWA

1 czerwca 1939 roku weszła w życie ustawa z 25 maja 1939 roku, na mocy której została utworzona

Polska Akademia Nauk Technicznych w Warszawie.

Zgodnie z art. 9 tej ustawy przestała istnieć Akademia Nauk Technicznych, a jej członkowie stali się automatycznie członkami Polskiej Akademii Nauk Technicznych.

Politechnika
Śląska

POLSKA AKADEMIA NAUK TECHNICZNYCH PO II WOJNIE ŚWIATOWEJ

Gdańsk 22 października 2022 r.
III Kongres Towarzystw Naukowych w Polsce

PRÓBA WZNOWIENIA DZIAŁALNOŚCI

Po wojnie podjęto próbę wznowienia działalności. W tym celu 14 listopada 1946 roku w Warszawie zostało zorganizowane zebranie. W jego wyniku minister oświaty powołał 29 listopada 1946 roku Komitet Organizacyjny, którego przewodniczącym został Kazimierz Bassalik.

21 grudnia 1946 roku zwołano w Warszawie walne zebranie organizacyjne, poprzedzone walnym zebraniem administracyjnym, na którym uchwalono nowy statut, o treści uzgodnionej z Ministerstwem Oświaty oraz dokonano wyboru władz w składzie: Kazimierz Bassalik (prezes), Józef Zawadzki (wiceprezes), Janusz Groszkowski (sekretarz generalny), Witold Wierzbicki (zastępca sekretarza generalnego).

LIST

DO MINISTERSTWA OŚWIATY

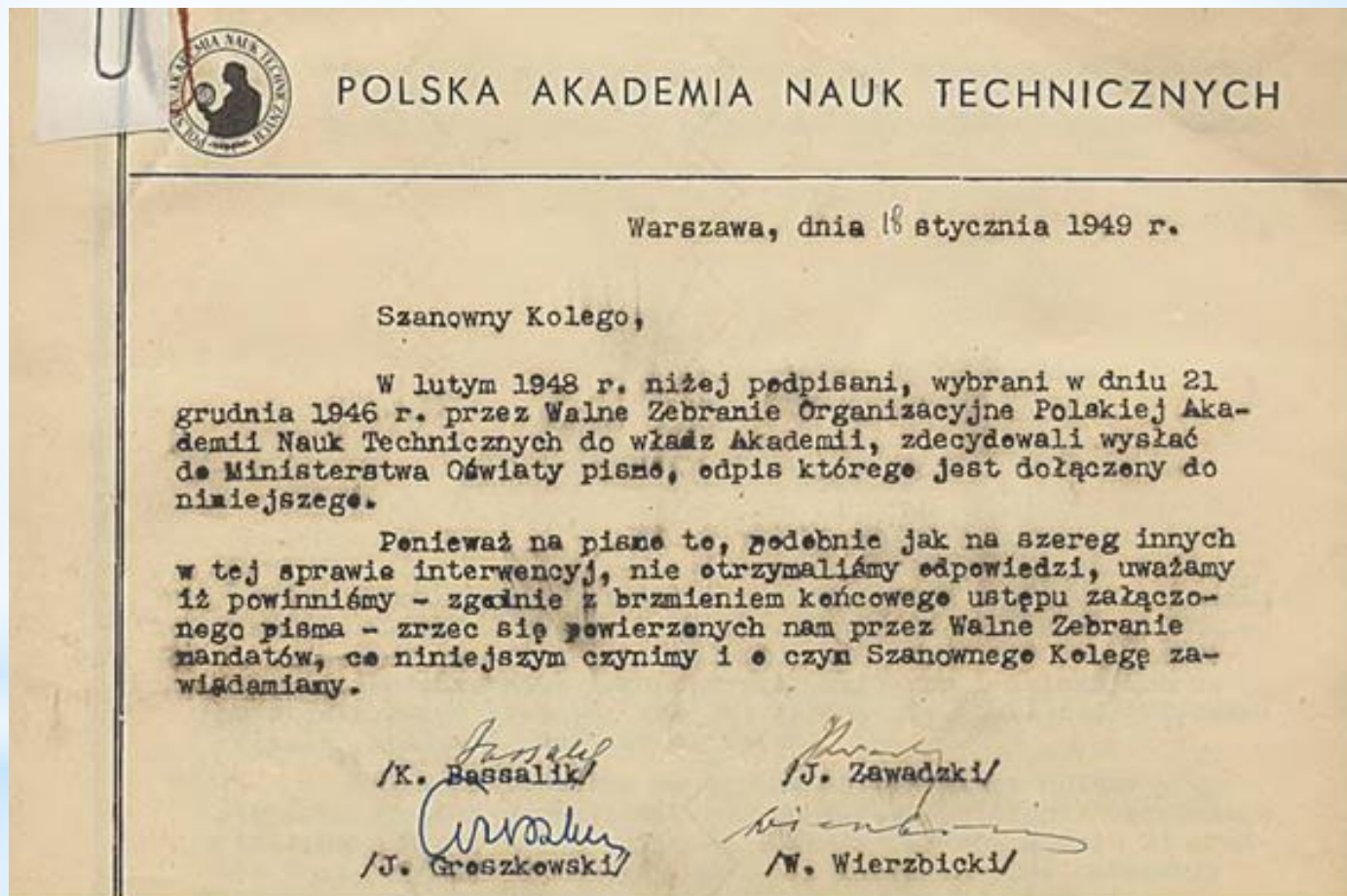
18 luty 1948 rok

W dniu 1 czerwca 1939 r., tj. w dniu ogłoszenia w Dzienniku Urz. R. P. (Nr 49 poz. 313, str. 817 i 818) Ustawy z dn. 25 maja 1939 r. o Polskiej Akademii Nauk Technicznych, przestała istnieć Akademia Nauk Technicznych, założona i działająca na podstawie swego statutu, zaś jej członkowie stali się członkami Polskiej Akademii Nauk Technicznych.

Z powodu wypadków wojennych do wykonania Ustawy przystąpiono dopiero w roku 1946, gdy na skutek polecenia ówczesnego Ministra Oświaty ob. C. Wycecha zostało zwołane w dniu 21 grudnia Walne Zebranie Organizacyjne, na którym został uchwalony - Zgodnie z art. 7 Ustawy - nowy statut Polskiej Akademii Nauk Technicznych, uzgodniony uprzednio z Ministerstwem co do treści i formy. Statut ten został przesłany w końcu grudnia 1946 r. do Ministerstwa do zatwierdzenia - zgodnie znów z art. 7 tej samej Ustawy.

ZAKOŃCZENIE DZIAŁALNOŚCI

AKADEMIA INŻYNIERSKA W POLSCE

Gdańsk 22 października 2022 r.
III Kongres Towarzystw Naukowych w Polsce

POWOŁANIE AIP

24 stycznia 1992 roku z inicjatywy członków Federacji Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych FSNT NOT została powołana Akademia Inżynierska w Polsce.

Misją Akademii jest wspieranie rozwoju nowoczesnych technologii i przedsiębiorczości innowacyjnej oraz transferu technologii do praktyki gospodarczej, szerzenie kultury technicznej w dostosowaniu do strategii zrównoważonego rozwoju oraz promocja polskiej innowacyjności w kraju i za granicą.

FUNDACJA

W celu zapewnienia środków finansowych do rozwoju Akademii Inżynierskiej w Polsce, grupa członków powołała w 1994 roku Fundację imienia Gabriela Narutowicza. Wybór patrona wynikał z jego działalności, m.in. jako pierwszego prezesa Akademii Nauk Technicznych.

MEDAL

Dla upamiętnienia patrona Akademii Inżynierskiej w Polsce, w związku z 80-tą rocznicą wyboru Gabriela Narutowicza na pierwszego Prezydenta Rzeczypospolitej oraz odsłonięciem jego pomnika - popiersia, w 2002 roku powstała koncepcja utworzenia Medalu Honorowego Gabriela Narutowicza. Twórcą strony plastycznej medalu był prof. dr Antoni S. Kwiatkowski, członek AIP.

MEDAL

Medal nadawany jest przez Prezesa AIP na wniosek Kapituły osobom (instytucjom) szczególnie zasłużonym dla rozwoju techniki, kształcenia, popularyzacji osiągnięć technicznych.

CZŁONKOWIE

Statut ogranicza liczbę członków Akademii Inżynierskiej w Polsce do 300 osób.

Aktualnie liczba członków wynosi 248 osób.

5 członków zagranicznych.

2 członków honorowych.

Działa w oparciu o prawo o stowarzyszeniach.

Cele podobne jak zagranicznych Akademii Inżynierskich zrzeszonych w **CAETS** (International **C**ouncil of **A**cademies of **E**ngineering and **T**echnological **S**ciences (1978)

Organizacja pożytku publicznego

Politechnika
Śląska

SESJA JUBILEUSZOWA

26 kwietnia 2022 roku
w Auli AGH
odbyła się sesja
jubileuszowa
30-lecia AIP

Sesja objęta była
patronatem:

Polskiej Akademii Nauk, Konferencji Rektorów Polskich
Uczelni Technicznych oraz Federacji Stowarzyszeń
Naukowo-Technicznych NOT.

Gdańsk 22 października 2022 r.
III Kongres Towarzystw Naukowych w Polsce

Politechnika
Śląska

PAN
POLSKA AKADEMIA NAUK

ZDJĘCIE NA SCHODACH

Gdańsk 22 października 2022 r.
III Kongres Towarzystw Naukowych w Polsce

Politechnika
Śląska

PAN
POLSKA AKADEMIA NAUK

NOWI CZŁONKOWIE

Gdańsk 22 października 2022 r.
III Kongres Towarzystw Naukowych w Polsce

CZEŚĆ NAUKOWA

W trakcie sesji referaty naukowe wygłosili:

Prof. dr hab. inż. Antoni Rogalski „Detektory podczerwieni w Polsce”,

Prof. dr hab. inż. Ryszard Tadeusiewicz „Rozwój sztucznej inteligencji - kierunki i perspektywy”

Prof. dr hab. inż. Piotr Wolański „Pierwszy w świecie lot rakiety napędzanej silnikiem detonacyjnym”.

Odbyła się sesja studenckich kół naukowych krakowskich uczelni technicznych oraz towarzysząca sesji wystawa.

PODSUMOWANIE

W referacie przypomniano działalność Akademii Nauk Technicznych działającej przed II wojną światową.

Licząca 30 lat Akademia Inżynierska w Polsce nawiązuje do tradycji swej przedwojennej poprzedniczki.

Patronem Akademii Inżynierskiej w Polsce jest prof. Gabriel Narutowicz inicjator i pierwszy prezes Akademii Nauk Technicznych.

Politechnika
Śląska

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ!

Gdańsk 22 października 2022 r.
III Kongres Towarzystw Naukowych w Polsce